

ANALIZA FORMELOR DE EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATEA POPULAȚIEI URBAŢE

Vladimir Marcenco

(Cond. științific: Moroșanu Mihail, dr. în med., conf. univ.)
Catedra Economie, Management și psihopedagogie în medicina,
USMF “Nicolae Testemițanu”

Summary

Analysis of forms of education for health in urban population

Education for health is a very important method of action in insuring of the population health. It has the following tasks: increasing of the level of knowledge in the domain of sanogenesis; formation and development of some correct habits; creation of an active position of promoting the health. According to the results of the investigation, it is evident that the most influential method in education for health is – the audio-visual (mixed), on the second and the third place is: visual method and the complex one.

Rezumat

Analiza formelor de educație pentru sănătatea populației.

Educația pentru sănătate reprezintă o importanta metodă de acțiune în asigurarea sănătății populației. Ea are următoarele scopuri: ridicarea nivelului de cunoștințe al populației în principal în domeniului sanogenezei; formarea și dezvoltarea unor deprinderi corecte care să promoveze sănătatea; crearea unei poziții active față de sănătatea. Acordând la rezultatele cercetării este evident, că cea mai des întâlnita metodă este – audio-vizuala (mixta), locul doilea și treilea ocupă – metoda vizuala și complexa.

Actualitatea

Educația pentru sănătate este o ramura a sănătății publice care studiază nivelul de cultura (cunoștințe, deprinderi atitudini, comportamente) al diferitor grupuri de populație, precum și mijloace și procedurile educaționale necesare formării și dezvoltării unui comportament sanogen, igienic. Privita astfel, educația pentru sănătate reprezintă o importanta metoda de acțiune în asigurarea sănătății populației și a medicinei omului sănătos, constituind totodată o parte integră a ansamblului acțiunilor educaționale adresate populației.

Educația pentru sănătate are următoarele scopuri:

- ridicarea nivelului de cunoștințe al populației în principal in domeniului sanogenezei, protecției mediului și prevenției bolilor;
- formarea și dezvoltarea unor deprinderi corecte care să promoveze sănătatea;
- crearea unei poziții active față de sănătatea individuala și față de problemele sănătății publice, în sensul atragerii și capacității maselor la participarea activa în realizarea consolidării sănătății.

In Constituția Organizației Mondiale a Sănătății (elaborata în anul 1984) se menționează că “O opinie publica pentru îmbunătățirea sănătății populației”.

Creșterea interesului unor largi paturi de populație pentru cunoașterea mijloacelor de apărare și păstrare a sănătății este o realitate încurajatoare, constituind în același timp o premisa pentru elaborarea unor programe de acțiuni cultural-sanitare adresate tuturor categoriilor de populație.

Obiectul de baza al educației pentru sănătate constă în formarea și dezvoltarea în rândul populației, începând de la vârstele cele mai fragede, a unei concepții și a unui comportament igienic, sanogen, în scopul apărării sănătății, dezvoltării armonioase și fortificării organismului, a adaptării lui la condițiile mediului ambiant, natural și social, precum și în scopul participării active a populației la opera de asigurare a sănătății publice. In acest sens este necesară formarea unei opinii de masa, fundamentată științific, față de igiena individuală și colectivă, față de alimentație, îmbrăcăminte, muncă și odihnă, față de utilizarea raționala a timpului liber și a

factorilor naturali de călire a organismului, față de evitarea factorilor de risc, precum și față de modul de solicitare a asistenței medicale și a diferitelor mijloace de investigație și tratament. A modifica un comportament nociv pentru sănătate sau, mai bine zis, a învăța comportamente care-i sunt favorabile – acesta este obiectul educației pentru sănătate.

Scopul studiului: a analiza formele de educație pentru sănătatea populației urbane.

Obiectivele

1. Studiarea cunoștințelor despre formele de instruire în educație pentru sănătate.
2. Elaborarea unor propuneri strategice privind situația curentă în domeniul educației pentru sănătate.

Materiale si metodele folosite în studiul:

1. Istorică (bibliografică)
2. Statistică
3. Sociologică (sondaj)
4. Analiza comparativă

Formele si mijloacele.

Formele și mijloacele de instruire și educație pentru sănătate sunt foarte numeroase și pot fi clasificate în baza mai multor criterii. În mod obișnuit este utilizată clasificarea în funcție de calea de transmitere, de comunicare a mesajului educațional, criteriu de baza căruia ele pot fi împărțite în următoarele categorii:

1. forme auditive (orale)
2. tipărituri
3. forme imagistice (vizuale)
4. forme audio-vizuale
5. forme complexe

După criteriul adresabilității, deosebim:

1. mijloace individuale
2. de grup (microgrup)
3. mijloace de masă (mass-media).

Formele individuale și de grup abordează tematici specifici, adaptate strict caracteristicilor persoanelor cărora li se adresează mesajul educațional, în formele de masă, de largă informare, adresate întregii populații, se abordează unele teme de interes personal.

În practica activității educativ-sanitare pot fi utilizate o multitudine de forme și mijloace. Chiar pentru aceeași acțiune medicală (de ex. Organizarea unei acțiuni de dispensarizare) pot fi utilizate mai multe forme și metode (conferințe, convorbiri în grup, lecții, proiecții de filme s.a.).

Educația pentru sănătate se poate diferenția după mediul social (urban, rural), după vârstă și sexul participanților, după tipul de colectivitate (școala, grădinița de copii, întreprindere, șantier, instituție, cămin de nefamiliști, cultura, cartier, domiciliu), după nivelul de instruire și interesele educativ-sanitare ale beneficiarilor. După categoria de persoane cărora li se adresează formele educaționale, mai deosebim educația pentru sănătate a persoanelor sănătoase și cea a diferitor categorii de bolnavi (de boli acute sau cronice, infecțioase sau neinfecțioase). Educația persoanelor sănătoase utilizează, de regula, mijloacele informării largi a populației prin forme de masă, precum și instruirea diferențială a unor grupe populaționale, categorii profesionale sau formațiuni sanitare. În cadrul acestei forme, deosebim educația pentru sănătate în învățământ preșcolar, școlar și universitar, educația muncitorilor la locul de munca ș.a.

Familia constituie un factor esențial în asigurarea și promovarea sănătății; de aceea ea trebuie corect informată supra problematicii sănătății, pentru a incorpora aceste informații în sistemele de valori și a le utiliza în comportamentul ei general. Fiecărei familii îi sunt proprii o

serie de practici și de atitudini față de sănătate, de care fiecare membru este puternic influențat în cursul întregii sale existențe.

Nivelul de cultură și instruire al părinților are o mare importanță și influență asupra modelării caracterului copilului, în formarea lui pentru viața și societate. De asemenea, relațiile dintre părinți, climatul familial au o însemnătate covârșitoare pentru dezvoltarea somatică și neuropsihică a copilului, pentru formarea lui ca om și cetățean.

Presa, radioul, televiziunea și celelalte mijloace de comunicare în masă joacă astăzi un rol esențial în modelarea unei gânduri și a unei conștiințe civice favorabile activităților medicale preventive. Deosebit de utile sunt articolele, notele și interviurile în care se abordează probleme educativ-sanitare în cadrul unor ziare sau reviste.

În aceea ce privește educația pentru sănătate prin radio și televiziune, menționăm emisiunile de tipul: “Sănătatea”, “Sfatul medicului”, “Medicina pentru toți” etc. În unele țări se utilizează, cu mare eficiență, seriale TV cu subiecte privind sănătatea omului și a familiei, rolurile fiind interpretate de cei mai populari actori.

Rezultatele și discuții

- La studiu au participat 88 studenți de la 2 instituții superioare de învățământ din Chișinău: USMF și USM.

- Participanții sunt 36,4 % băieți și 63,6 % fete cu vârsta cuprinsă între 20-26 ani.
- Vârsta medie a lor constituie 23 ani.

O parte majoră din respondenți - 73,86% aveau vârstă cuprinsă între 21-23 de ani.

Tab.1.

Gradul de cunoaștere a formelor audio de către respondenți (%)

	Nu știu despre metodă	Au întâlnit aceasta metodă numai odată	Metodă este des întâlnită	Metodă este întâlnită de fiecare zi
Conferințe	7,95	29,55	62,5	0,0
Zilele tematice	30,68	63,64	5,68	0,0
Școlile de sănătate	46,59	50,0	3,41	0,0
Ziarele orale	60,23	26,14	13,63	0,0
Lecții la cursuri sanitare	46,59	50,0	3,41	0,0
Discuții la mesele rotunde	63,64	20,45	15,91	0,0
Convorbiri în grup	0,0	15,91	47,73	36,36
Zilele de întrebări și răspunsuri	29,54	54,54	15,92	0,0
Convorbiri individuale	0,0	21,59	78,41	0,0

După cum este ilustrat în primul tabel, este evident că, cele mai des întâlnite forme sunt: convorbiri în grup, convorbiri individuale, panouri și broșuri. Cele mai rar întâlnite – zilele tematice, școlile de sănătate, lecții la cursuri sanitare.

Tab.2.

Gradul de cunoaștere a formelor tipografice și imagistice de către respondenți (%)

	Nu știu despre metodă	Au întâlnit aceasta metodă numai odată	Metodă este des întâlnită	Metodă este întâlnită de fiecare zi
Panouri	0,0	0,0	86,36	13,64
Broșuri	0,0	7,95	72,73	19,32
Microplacate	10,22	23,86	45,45	20,47
Buclete	10,22	26,14	52,27	11,37
Pliante	7,95	30,68	54,55	6,82
Modele	26,14	21,59	40,91	11,36
Machete	12,5	35,23	50,0	2,27
Fotogazete	3,41	21,59	64,77	10,23
Fotografii	0,0	0,0	68,18	31,82
Postere	0,0	6,81	90,9	2,27

După cum se vede în tabelul doi, observăm ca cele mai des întâlnite forme sunt: microplacate, panouri, broșuri, fotografiile și postere. Cele mai rar întâlnite – modele, machete.

Tab.3.

Gradul de cunoaștere a formelor audio-vizuale și complexe de către respondenți (%)

	Nu știu despre metodă	Au întâlnit aceasta metodă numai odată	Metodă este des întâlnită	Metodă este întâlnită de fiecare zi
Desene animate	0,0	17,05	79,55	3,40
Diferite emisiuni	0,0	10,23	76,14	13,63
Filme	0,0	0,0	20,45	79,55
Seriale cu tematica legată cu medicina	0,0	9,09	17,05	73,86
Standuri	0,0	19,32	69,32	11,36
Excursii	0,0	46,59	53,41	0,0
Expoziții	65,91	27,27	6,82	0,0
Colțul sănătății	61,36	29,55	9,09	0,0

După cum este ilustrat în tabelul trei este evident că cele mai des întâlnite forme sunt: desene animate, diferite emisiuni, filme, standuri și excursii. Cele mai necunoscute sunt – expoziții, colțul sănătății.

Concluzii

1. Din forme orale cele mai des întâlnite sunt – convorbiri individuale - 78,41%, convorbiri în grup – 84,09% și conferințe – 62,50%.

2. Din tipărituri cele mai des întâlnite sunt – panouri – 100%, broșuri – 92,05%, buclete – 63,64%.

3. Din forme imagistice cele mai des întâlnite sunt – fotografiile - 100%, postere – 93,17% și reviste-foto – 75%.

4. Din forme audio-vizuale cele mai des întâlnite sunt – filme – 100% și diferite emisiuni (ex: Sănătatea) – 89,77%.

5. Din forme complexe cele mai des întâlnite sunt – seriale cu tematica legată cu medicina – 90,91%, și panouri – 80,68%.

Recomandări

1. Promovarea programelor direcționate spre educarea pentru sănătatea în scopul asigurării societății cu informația necesară referitor la apărarea și păstrarea sănătății.
2. Promovarea educației pentru sănătatea în școli, universități și alte instituții de învățământ.
3. Folosirea celei mai potrivite metode de educație pentru sănătatea, cum ar fi forme vizuale, mixte și complexe, la care toată societatea are acces.
4. Dezvoltarea telemedicinii ca o mijloc de mare influență.

Bibliografie

1. Ețco Constantin, Management în sistemul de sănătate, Chișinău: Editura Epigraf, 2006, pag. 372.
2. Tintiuc D., Grossu I. Sănătate Publică și Management. Chișinău: „Medicina”, 2007, 896 p.
3. Василенко Н. Ю. Основы социальной медицины: Учебное пособие. 2004. In: <http://window.edu.ru/library/pdf2txt/932/40932/18237>
4. Социальная медицина. In: <http://www.medicentro.ru/медицина/социальная-медицина/>
5. <http://www.meduniver.com>

EVALUAREA ATITUDINILOR, PRACTICILOR ȘI COMPORTAMENTULUI SEXUAL AL TINERILOR DE LA INSTITUȚIILE SUPERIOARE DE ÎNVĂȚĂMÎNT DIN MUNICIPIUL CHIȘINĂU

Tatiana Ceban, Vladimir Povar

(Cond. șt. - Alina Ferdohleb, dr. în med.; Mihai Moroșanu dr. în med., conf. univ.)
Catedra Economie, Management și Psihopedagogie în medicină

Summary

Evaluation of attitude, opinions and sexual behaviour of young people from the institutions of higher education from Chisinau

This article is based on a study that has been conducted this year, in order to determine the attitudes, knowledge and behavior of the young students from Institutions of Education from Chisinau. There were analyzed the following particularities, as part of the research: 1) education received in family in the analyzed field; 2) youth's attitude towards sexual behavior, 3) risks related to unprotected young people's sexual experience; 4) knowledge about sexually transmitted infections and HIV/AIDS, and 5) knowledge about contraception and planned pregnancy.

Rezumat

Articolul respectiv este bazat pe un studiu desfășurat anul curent, menit să determine atitudinile, cunoștințele și comportamentul tinerilor studenți de la instituțiile de învățământ din municipiul Chișinău. În cercetare au fost analizate particularități în domeniul: 1) educației primite în familie în domeniul abordat; 2) atitudinea tinerilor față de comportamentul sexual, 3) risuri legate de experiența sexuală neprotejată a tinerilor; 4) cunoștințe privind Infecțiile Sexuale Transmisibile și HIV/SIDA și 5) cunoștințe privind contracepția și sarcina planificată.

Actualitatea

Sănătatea reproducerii este domeniul prioritar al OMS, care în 2001 a elaborat Strategia Europeană în Sănătatea Sexuală și a Reproducerii, și a chemat toate cele 51 de state-membre ale Consiliului Europei să elaboreze documente strategice similare, reieșind din specificul național.